

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะปัญหาการว่างงานของประชาชนในประเทศจะมีส่วนในการพัฒนาประเทศ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจจะมีผลกระทบสืบเนื่องมาจากคุณภาพของระบบการศึกษา ซึ่งก็จะมีผลกระทบต่อนักศึกษาที่กำลังสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต การศึกษาจึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนสู่การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะระบบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งถือเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

การเตรียมความพร้อมด้านการสร้างบุคลากร เป็นเรื่องพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกของการพัฒนาประเทศ เพราะคนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าที่สุดของประเทศ ที่เรียกว่า “ทรัพยากรมนุษย์” (ยูวัลดา ไฝฝั้น, 2552) ซึ่งการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแผนพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ในแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551 - 2565) ซึ่งเป็นแผนที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบอุดมศึกษาไทยสู่อนาคต จึงมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อเข้าสู่ชีวิตการทำงาน เป็นพลเมืองที่ได้รับการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่จะสามารถช่วยนำพาสังคมไปสู่ความเป็นอารยประเทศอย่างยั่งยืน และหนึ่งในกรอบแนวทางการพัฒนาบัณฑิตในอนาคตก็คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม (Work – Based / Community – Based Education) (พัชณี นนทศักดิ์, 2552) จึงทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้มีการขยายศักยภาพทางการจัดการศึกษาขึ้นไปอย่างกว้างขวาง โดยมีการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนหลากหลายสาขาวิชามากขึ้น เพื่อเร่งทำการผลิตบัณฑิต

สนองความต้องการของสถานประกอบการที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน แต่การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานนั้น มีปัจจัยอะไรที่สำคัญบ้าง ในส่วนที่เป็นหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งที่จะต้องค้นหาคำตอบ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ และมีลักษณะที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการมากที่สุด และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา โดยให้นักศึกษามีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับโลกของการทำงานในสถานประกอบการจริงที่เรียกว่า สหกิจศึกษา (Cooperative Education) ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่จะช่วยให้บัณฑิตสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการที่มีอาจจะเรียนรู้ได้จากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จึงได้มีนโยบายปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาต่างๆ เข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา และเชิญชวนสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา และสนับสนุนให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้เข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในฐานะพนักงานขององค์กรไม่ต่ำกว่า 1 ภาคการศึกษา หรือ 16 สัปดาห์ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ในการทำงาน ได้ทดสอบตัวเองเพื่อค้นหาทิศทางอาชีพ ได้ฝึกความอดทนและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมการทำงานโดยผ่านระบบสหกิจศึกษา

ดังนั้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้มีคุณภาพตอบรับกับความต้องการของสถานประกอบการ และมุ่งเน้นที่จะพัฒนานักศึกษาซึ่งเป็นทุนทางสังคม เพื่อเป็นแรงผลักดันทุนทางเศรษฐกิจ สำหรับพัฒนาประเทศชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป จึงต้องมีการศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ด้านผลสำเร็จของงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และด้านลักษณะส่วนบุคคล

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

1.5.1 เพศ แตกต่างกัน มีผลต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่แตกต่างกัน

1.5.2 ประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีผลต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แตกต่างกัน

1.5.3 ตำแหน่งงาน แตกต่างกัน มีผลต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แตกต่างกัน

1.5.4 ประเภทกิจการ แตกต่างกัน มีผลต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แตกต่างกัน

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.6.1 ด้านเนื้อหา

- ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน และ ประเภทกิจการ

- เปรียบเทียบความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสำเร็จของงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และด้านลักษณะส่วนบุคคล

1.6.2 ด้านเวลา ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ปีการศึกษา 2555 - 2556

1.6.3 ด้านประชากร พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา หรือ ฝ่ายบุคคล ของสถานประกอบการ เฉพาะเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่รับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จำนวน 692 แห่ง

1.6.4 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประเมินศักยภาพของนักศึกษา ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

1.7 นิยามศัพท์

สหกิจศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษา สลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ ในฐานะเป็น พนักงานอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็น ระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) เพื่อให้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของ สถานประกอบการมากที่สุด

สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ที่ประกอบธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ในสถานที่หรือส่วนของสถานที่ซึ่งมีที่ตั้งแน่นอน การดำเนินงานหรือการควบคุมการกระทำโดยเจ้าของซึ่งเป็นบุคคล หรือ นิติบุคคล ที่รับ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

นักศึกษาสหกิจศึกษา หมายถึง นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสหกิจศึกษา และปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ

ศักยภาพของนักศึกษาสหกิจศึกษา หมายถึง ชีตความสามารถในการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาของนักศึกษาในด้านผลสำเร็จของงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความ รับผิดชอบต่อนหน้าที่ และด้านลักษณะส่วนบุคคล

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ทำให้ทราบศักยภาพนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร ที่ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ

1.8.2 สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนใน ระบบสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเป็นการพัฒนา ศักยภาพ ของนักศึกษาสหกิจศึกษา ให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของสถาน ประกอบการมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้สถานประกอบการต้องการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษามากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง